

KSIĘGA PAMIĘCI ŻYDOWSKIEGO LUBLINA

Wstęp, wybór i opracowanie
ADAM KOPCIOWSKI

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
LUBLIN 2011

Spis treści

Wstęp	9
Wykaz skrótów	16
CZĘŚĆ I · Żydzi lubelscy i ich księga pamięci	17
1. Żydzi w Lublinie w pierwszych latach po II wojnie światowej	19
2. Lubelskie ziomkostwa	43
2.1. Żydowski Komitet Ziomków Lubelskich w Polsce	45
2.2. Lubelskie ziomkostwo w Paryżu	59
2.3. Ziomkostwa w Los Angeles	69
2.4. Ziomkostwo w Izraelu	70
3. Powstanie księgi	73
4. Charakterystyka księgi	86
5. Biogramy redaktorów i wybranych autorów	107
Achtman Josef (107) • Blumental Nachman (108) • Brustin-Berenstein Tatiana (109) • Granatsztajn Jechiel (110) • Herszenhorn Szloma (110) • Horowic-Szternfeld I. Lejb (113) • Kenig G. (113) • Korn Nachman (113) • Krempel Berysz (114) • Lerer Lejb (115) • Lerman Mordechaj (115) • Litwin Mordechaj (116) • Milner Josef (116) • Rapaport- -Gliksztajn Ida (117) • Szemen Nachman (117) • Sztokfisz Dawid (117) • Sztokfisz Szloma (119) • Szulsztajn Mojsze (119) • Trunk Jeszaja (120) • Zak Abraham (121) • Zakalik Dawid (Cadok) (122)	

CZĘŚĆ II Przekłady	123
1. Spis treści i wstęp	125
Spis treści	127
Wprowadzenie do księgi	133
2. Przed zagładą	139
BELA MANDELSBERG-SZYLDKRAUT • Proces o mord rytualny w roku 1636 (Rozdział pracy o Żydach w Lublinie w XVII w., przedrukowany z zachowanego rękopisu)	141
MAJER BAŁABAN • Sejm żydowski w okresie rozkwitu	146
DR SZLOMA HERSZENHORN • Wspomnienia z młodych lat	153
JOSEF ACHTMAN • Spacer po dawnym żydowskim Lublinie	159
DINA MAJZELS-SZTAMFATER • Ukochane miasto lat dzieciennych	163
HELA MARDER • Lubelski ogród i żydowskie dzieci	168
I. LEJB HOROWIC-SZTERNFELD • Życie religijne	171
LEJB LERER • Organizacja bundowska do I wojny światowej	192
NACHMAN KORN • Od Chowewej Syjon do He-Chaluc	195
JOSEF SZTAMFATER • Walki robotników w Lublinie w latach 1915–1920	206
JOEL FROJD • Lubelscy tragarze	209
BERYSZ KREMPEL • Dom Ludowy im. I. L. Pereca	213
DR NACHMAN BLUMENTAL • Żydowsko-polskie gimnazja w Lublinie	217
GITEL SZYLDKRAUT-EDELSZTAJN • Wspomnienia absolwentki żydowskiej szkoły ludowej. Kilka słów do wszystkich pozostałych przy życiu uczniów naszej szkoły	226

MOJSZE ROSZGOLD • „Lubliner Tugblat”	232
A. C. MAJZELS • „Myśl Żydowska” (żydowski tygodnik w języku polskim)	237
RYWKA ARBUZ-KOPELMAN, DR AWRAHAM KERSZMAN • Szpital żydowski	238
ICCHOK RAJCHENSZTAJN • Żydowskie kluby sportowe w Lublinie	241
Życie żydowskie w świetle „Lubliner Tugblat”	248
Działacze społeczni i osobistości żydowskiego Lublina • Wybór biogramów	274
<p>Ajchenbaum Szmuel (274) • Ajzenberg Mojsze (274) • Brykman Pejsach (275) • Dobrzyńska Bela (275) • Gelibter Lejbusz (276) • Kacelenbogen Brucha (Boni) (277) • Kerszman Jakow (277) • Langfus Chaim Dawid (278) • Lewin Gerszon, Dr (278) • Lewinson Uszer (279) • Mandelsberg-Szyldkraut Bela (280) • Nisenbaum Eliezer (281) • Srebnik Majer Icchok (282) • Stupnicki Szaul Icchok (282) • Szajnbrun Owadia (283) • Szper Jehuda Lejb (283) • Warman Bolesław (283) • Zylber Hersz Jona (284) • Żytomirski Szmuel (284)</p>	
3. Zagłada i okres powojenny	287
TATIANA BRUSTIN-BERENSTEIN • Akta lubelskiego Judenratu	289
IDA RAPAPORT-GLIKSZTAJN • Getta w Lublinie i na Majdanie Tatarskim (martyrologia Żydów w Lublinie od wybuchu wojny do likwidacji getta)	299
HERSZ FELDMAN • Z Majdanu do Dachau (Relacja zapisana i przekazana przez Helę Marder)	328
HERC GOLDWAG • Ostatnie miesiące na Majdanie Tatarskim	343
ALTER ROSET • Grupa partyzantów spod Płuszwic	348
NACHMAN BLUMENTAL • Lublin po II wojnie światowej	351
ICCHOK RAJCHENSZTAJN • Ziomkostwo lubelskie w Polsce	359
AWRAHAM ZAK • Na grobie ojców na Majdanku w 1946 r.	364

JECHIEL GRANATSZTAJN • Nie mogę o tobie pisać, Lublinie...	370
MOJSZE SZULSZTAJN • Widziałem górę	373
4. Nekrologi	377
Bibliografia	411
Summary	421
Indeks osób	423
Słowniczek imion	449